

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Борислав Александров Ясенов
АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив

Излагам настоящото становище в качеството си на член на научно жури по процедура за защита на дисертационен труд на тема: „Ямайската музика и нейното позициониране в българската интонационна среда от началото на XX век до днес“, за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“. Автор на дисертационния труд е Ясен Ясенов Обретенов – докторант в самостоятелна форма на обучение към катедра „Поп и джаз изкуство“ при Вокален факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София.

Предоставеният ми комплект материали включва следните документи: автобиография, дисертационен труд, автореферат, списък на научните публикации.

Ясен Обретенов завършва НМУ „Любомир Пипков“ през 1998 г. със специалност Пиано в класа на Емилия Канева. От 1998 до 2002 г. се обучава в НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София, специалност Пиано, в класа на проф. Юлия Ценова, катедра „Поп и джаз изкуство“ и придобива образователно-квалификационна степен „Бакалавър“, а през 2003 г. се дипломира с ОКС „Магистър“. Изявява се като солов изпълнител, участва в различни формации, аранжор, композитор, а също развива и звукозаписна дейност.

Докторантът е изключително активен в художественотворческата, а впоследствие в преподавателската и научната дейност, което логично води до този дисертационен труд.

От 2002 г. е хоноруван корепетитор и преподавател по пиано, а от септември 2021 г. е асистент по задължително пиано към катедра „Поп и джаз изкуство“ на НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София.

Художественотворческата дейност на Ясен Обретенов е богата и със силен афинитет към Ямайската музика. От 1998 г. до днес, той развива активна концертна дейност у нас и чужбина, участва в различни групи, с които реализира турнета, участия във фестивали, клубна дейност, изпълнява аранжimenti на утвърдени мелодии пречупени през призмата на карибско звучене, създава авторска музика в реге стил, развива и звукозаписна дейност.

Важен момент в артистичната дейност на дисертанта са изявите с дуо YAMI, включващо клавишни инструменти и барабани. С тази формация изпълнява авторски инструментални композиции в новаторски стил, съчетавайки автентичното реге звучене и съвременната ямайска музика. През октомври 2022 г. реализира концерт включващ дванадесет негови авторски композиции, от първия му авторски CD албум.

Научните публикации са три на брой и са пряко свързани с темата на дисертацията.

Интересът към темата на дисертационния труд е провокиран от афинитета на Обретенов към ямайската музика и произхождащата от нея изпълнителска практика, от липсата на теоретични разработки, музикално-естетически и методико-приложни анализи свързани с този вид музика.

От съществено значение за научното изследване е подходът на автора, чрез който са разгледани и анализирани хронологично в исторически план развитието на ямайската музика, подкрепени с обективна и достоверна фактология, проблематиката възникваща при ансамбловото музициране, инструментариума, професионалното използване на разнообразните темброви, хармонични и ритмични възможности за постигане на стилова

и емоционално въздействаща интерпретация. Изследването е първото по рода си в българската музикално-теоретична литература.

Целта на докторанта е да проучи зараждането и развитието на реге музиката, като проследи аспектите (социокултурни, политически и религиозни) оказали влияние върху нейното развитие. Да анализира музикално-естетическите характеристики на реге стила, които оказват влияние върху международния музикален език при популярната музика, а също така систематично да проучи навлизането на карибската музика, отражението ѝ върху творчеството на българските композитори и изпълнители на популярна музика.

В дисертацията са използвани теоретичен метод, свързан с хронология на развитието на ямайската музика в исторически аспект, а също анализ на музикално-изразните средства на стила и отделни образци на водещи творци в областта на разглежданата музика и емпиричен метод на изследване, базиран на практическия опит и концертната дейност на дисертанта. Два метода са обединени в комплексен подход, което създава предпоставка за разширяване и обогатяване на музикално-естетическите и стилкови познания и възможности, спомагащи за интерпретацията и обучението в разглеждания жанр. Горееописаното обосновава теоретико-практическата насоченост на разработката.

Дисертационният труд е структуриран в увод, три глави, заключение, библиография и четири приложения.

В увода на това задълбочено и обстойно изследване, докторантът представя целта, предмета, обекта, методите, задачите и излага научната си хипотеза.

В Първа глава е направен кратък исторически обзор проследяващ еволюцията на ямайската музика от зараждането ѝ до съвременното. Обяснена е семантиката на термина реге. Изследвани са съвременни стилове реге, а също разпространението, значението и признанието на реге музиката в световен мащаб.

При Втора глава дисертантът детайлно анализира стила реге в два плана. В първия изследва характеристиките на стила обръщайки внимание на музикално-изразните средства, хармонични прогресии, динамика и специфични похвати за изграждане, а също и на вокалния стил, теми за лирични текстове, танцувалност и прави изводи. Вторият аспект е свързан с анализирането на ансамбловото ритмично изпълнение на ямайския стил за постигане на качествен колективен реге груув при изграждане на художествения образ. Разгледани са инструментариума, изпълнителски прийоми при хармоничните и ритмични инструменти – функция и роля в ансамбъла.

В Трета глава вниманието е насочено към мястото и ролята на ямайската музика в съвременната музикално-изпълнителска практика. Представени са най-популярните български изпълнители и групи, допринесли за разпространение на реге музиката в България. Акцент се поставя върху практическите наблюдения и изводи на дисертанта. Проследени са музикалните фестивали в България, важен фактор способстващ за популяризиране и развитие на ямайската музика в страната.

В заключението докторантът обобщава постигнатите резултати от изследваната проблематика и описва приносите на дисертационния труд.

Впечатление правят ясният изказ и научно обосноваването на анализите. Речниковият фонд е богат, изобилстващ с професионални термини, разкриващи подтекста и същината на труда. Всеки разгледан проблем е теоретично обосноваван и прегледно обяснен.

Всичко това ще обогати теоретико-практическите умения при изпълнителите и ще разшири компетентностите на музикалните педагози. Горееописаното обуславя приносния характер на дисертацията.

Актуалността на темата на дисертационния труд „Ямайската музика и нейното позициониране в българската интонационна среда от началото на XX век до днес“ е обусловена от глобализацията, динамиката в стилното развитие и синтеза на

съвременното музикално популярно изкуство и необходимостта от разглеждане, анализиране на малко познати стилове, водещо до обогатяване на музикално-естетическия мироглед и подхода към изграждане на изпълнителско-творчески модел.

В труда е систематизирана и анализирана голяма по обем информация, изложена в 154 страници основен текст. Обясненията са обосновани с подходящи примери, допринасящи за създаване на още по-ясна представа за разглеждания обект. Библиографията включва 113 заглавия, от които 3 на кирилица, 48 на латиница и 62 интернет източника.

Авторефератът е изготвен според изискванията и дава ясна представа за съдържанието, целта, предмета, обекта, методите, задачите и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

Приносите на труда се изразяват в следното:

- за първи път в българската специализирана литература хронологически се изследва развитието на ямайската музика в исторически аспект, а също се анализират музикално-естетическите особености, социално-културните, политическите и религиозни обстоятелства влияещи върху културното и музикално развитие на страната, респективно върху изграждането и развитието на стила реге;

- за първи път е разгледано развитието на ямайската музика чрез синтеза на африканската и традиционната фолклорна музика и влиянието на американската поп музика;

- анализирани са съвременни стилове на реге музикална култура;

- аргументирано е значението на реге музиката в световен мащаб, посредством проучването на разпространението ѝ;

- за първи път е направена стилова систематизация на реге;

- анализирани са понятията груув и бийт и е проследено тяхното значение за общото звучене на ямайската популярна музика;

- специално внимание в изследването е отделено на ритмичното взаимодействие между инструменталистите в ансамбъл във връзка с постигане на колективен реге груув, характеризиращ стила. От важно значение са методическите насоки и практико-приложни задачи касаещи ролята на всеки изпълнител от формацията за изграждането на внушително изпълнение и спомагащи за изучаване на ямайската музика;

- задълбочено е анализирана функцията на всеки инструменталист във формацията при изграждане на крайния художествен продукт и разкриване уникалната стилистика на музиката;

- за първи път в България систематично е проследено навлизането, разпространението и влиянието на карибската музика, както и мястото ѝ в съвременната интонационна среда на българската популярна музика и т.н.

В заключение ще изтъкна, че дисертационният труд на Ясен Обретенов на тема „Ямайската музика и нейното позициониране в българската интонационна среда от началото на XX век до днес“ ме впечатли със задълбочеността на разглежданата тематика, анализите и научно-теоретичната обосновка, както и с качествените примери, спомагащи за още по-ясното възприемане на изследването. Считаю, че теоретичната разработка отговаря на предявените от ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение изисквания за придобиване на образователната и научна степен „*Доктор*“. Това ми дава основание да предложа на уважаемото Научно жури да присъди на Ясен Ясенов Обретенов образователната и научна степен „*Доктор*“.

15.02.2024 г.

Изготвил становището:

(проф. д-р Борислав Ясенов)